

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Henner, Anja & Tuomaala, Nea

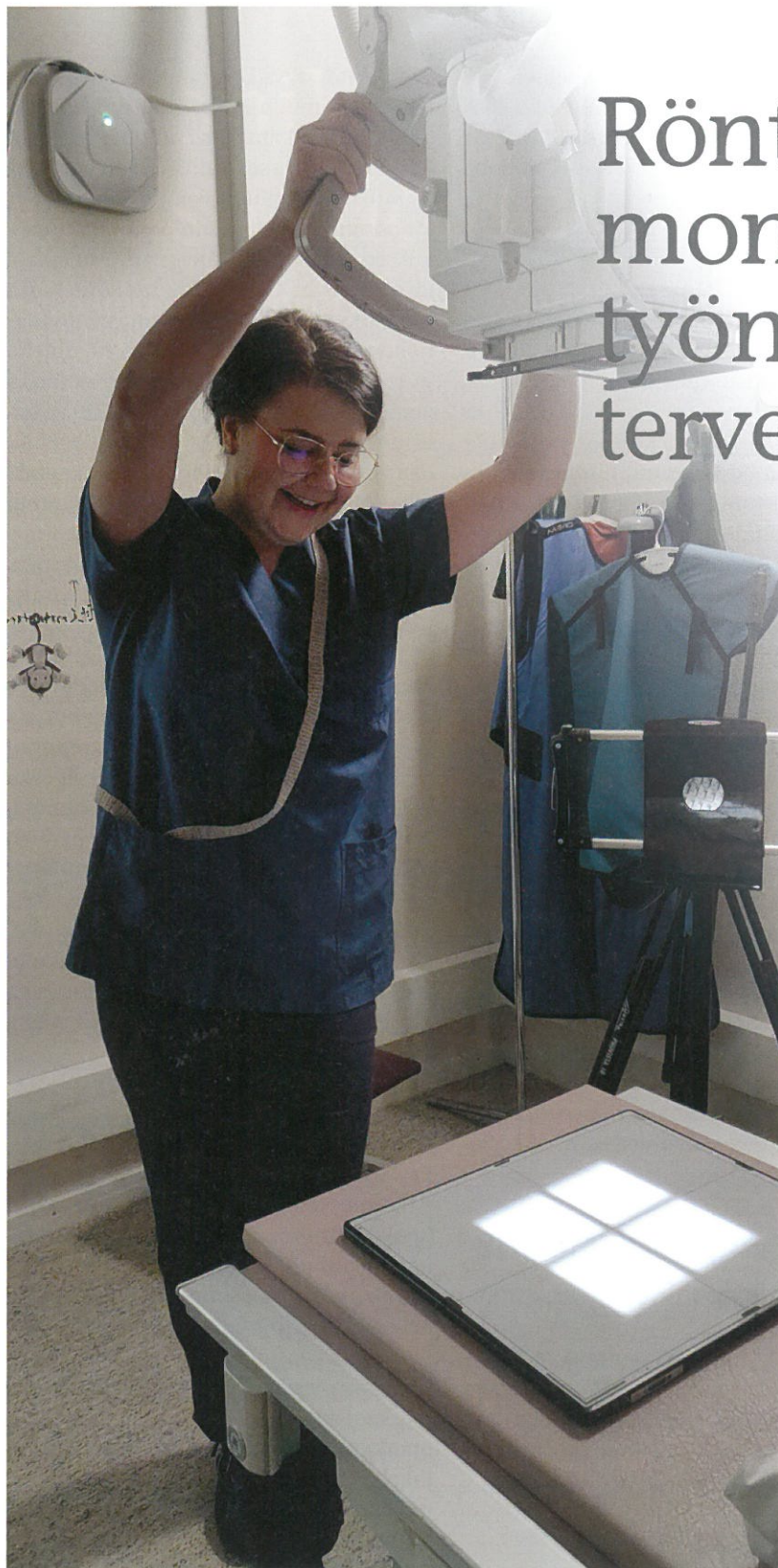
Julkaisun nimi: Röntgenhoitajan monipuolinen työkuva terveyskeskuksessa

Julkaisuvuosi: 2020

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Henner, A. & Tuomaala, N. (2020). Röntgenhoitajan monipuolinen työkuva terveyskeskuksessa. *Radiografia*, 42(3), 20-21.

Röntgenhoitajan monipuolinen työnkuva terveyskeskuksessa

Nea Tuomaala on puolitoista vuotta sitten valmistunut nuori röntgenhoitaja. Valmistuttuaan hän sai vakituisen työpaikan Pudasjärveltä, jonne hän ajellee päivittäin Oulusta.

Terveyskeskuksessa ylivoimaisesti eniten kuvataan keuhkoja. Muita tavallisimpia tutkimuksia ovat raa-jojen murtumaepäilyt ja kontrollit (lisänneekö Suomen eteläisimmän tunturin, Isosyötteen, läheisyys murtumia), polvien, olkapäiden ja lonkkien kuvaukset kuluminen vuoksi sekä panoraamatutkimukset (PTG). Suurimmasta osasta natiivikuvia saadaan lausunto yksityiseltä lääkäriasemalta Oulusta. Radiologi käy tekemässä ultraäänitutkimuksia pari kertaa kuukaudessa, jolloin tavallisimmin tehdään vatsan, kilpirauhasen/kaulan ja virtsaelinten tutkimuksia.

Kerran vuodessa radiologi katsoo kymmenen keuhkokuvaa, josta röntgenhoitaja saa palautteen kuvalaadusta. Nea kuvailee ongelmatilanteiden ratkaisua seuraavasti: "Vastikään koin ongelmia ranteen sivun kanssa, kun en ollut varma onko kuva riittävä. Laatukoordinaattorin kautta sain radiologin katsomaan kymmenen ranteen kuvaa ja palautteen kuvista. Meillä on myös hyvä yhteis-

Verkostoituminen ja osaamisen ylläpito ovat yksintyöskentelevälle röntgenhoitajalle tärkeitä.

työverkosto Oulun ympäristön terveyskeskusröntgenhoitajien kanssa. Kollegat auttavat mielellään! Suurin kynns on välillä kysyä apua. Itseasiassa juuri tänään radiologi soitti, että hilaraidat näkyvät thorax kuvassa. Sen syy täytyy ratkaista seuraavaksi." Nea seuraa myös radiologin lausuntoja ja saa sitä kautta palautetta ottamistaan kuvista. Toisinaan niissä lukee, että projektio on vino tai joku muu projektio olisi informatiivisempi.

Nea on päässyt täydennyskoulutuksiin hyvin ja kokee ne erittäin tärkeinä. Uuden tiedon lisäksi koulutustilaisuudet ovat ainoita mahdollisuuksia tavata muita röntgenhoitajia. Lyhyempiin poissaoloihin on tosin hankalaa saada sijaista, mutta Oamkin röntgenhoitajaopiskelija on saatu sijaistamaan kesälomille.

Terveyskeskusharjoittelu on antoisaa opiskelijoille

Opiskelijoita on ollut joka kevät ja tulee jatkossakin pariksi kolmeksi kuukaudeksi. Terveyskeskusharjoittelu pienemmällä paikkakunnalla on opiskelijalle antoisaa, koska röntgentutkimuksia on laidasta laitaan, potilaat ovat hyvin eri-ikäisiä ja opiskelija oppii kohtaamaan myös huonokuntoisia potilaita. Useimmiten on aikaa käydä läpi kuvaus asetteluista kuvan tarkastukseen perin pohjaisesti. Vanhojen kuvauslaitteiden käyttö vaatii opiskelijalta enemmän päähkäilyä ja perusasioiden miettimistä: ilman automatiikkaa laiteaan kippaukset, suodatukset, hilat, etäisyydet yms. potilaskohtaisesti. Opiskelija huomaa, kuinka paljon osattavaa ja muistettavaa työssä on.

Huonokuntoisen potilaan kuvantamistilanteissa on usein useampi hoitajan kaverina. Röntgenhoitajalta nämä tilanteet edellyttävät selkeää ohjeistusta, jotta

homma toimii. Ilo on huomata, miten tietyt hoitajat osaavat jo itsekin auttaa asetteluissa ja nopeuttavat tilannetta.

Röntgenhoitajan asiantuntijuuteen luotetaan

Röntgenhoitajana ja kuvien katselijana Nea on luotetaan. "Ehkä itselle mieleenpainuvuin keissi oli, kun eräällä potilaalla oli kaularangassa ongelmia ja hänellä oli kauluri. Läheteet kontrollikuviiin oli kirjoitettu ennakoon ja kolmannella kuvauskerralla selvisi, ettei kuvia ollut kukaan missään vaiheessa katsonut. Kiiruhdin lääkärin luo ja pyysin katsomaan kuvat. Siirtymä, kiitos lääkäriltä ja potilas leikkuriin halvaantumisen estämiseksi. Toinen tapaus oli, kun kuvasin proteesipolvea potilaalta, jolle oli lääkäriaika tulossa vasta joskus kuukauden päästä. Mielestäni polvi ei näyttänyt terveeltä, vaikka radiologin lausunnossa polvessa oli kaikki kunnossa. Huikkasin lähettävälle lääkärille, josko hän katsoisi kuvan. Potilas lähti ortopedin käskystä leikkuriin, sillä proteesi ei ollut kunnolla paikallaan." Nea ei ole ollut EKA täydennyskoulutuksessa, mutta kirjaa hän on lukenut.

Säteilylain mukainen röntgenhoitajan oikeutusarviointi ei ole muuttunut. Röntgenhoitajalla on säteilyturvallisuusvastaavan (STV) kaltainen rooli yksikössä ja syvällisin osaaminen säteilynkäytöstä. Työpaikkaa hakiessaan Nea oli tuonut esille valmiutensa toimia STV:nä ja se oli katsottu erityisen positiivisena asiana, mutta asia jäi siihen. Radiologi toimii edelleen STV:nä ja on puhelimen ja sähköpostin päässä. STV:nä toimii yksityisen toiminnanharjoittajan radiologi ja hän on välillä vaikeasti tavoitettavissa. Lähinnä apua olisi kaivattu oikeutusarvioinnissa.

Nea on yksi Oulunkaaren somevastaav-

vista ja myös digituutori. Hän ottaa myös EKG:tä jos ehtii ja on parin viikon välein päivän ultraäänessä avustamassa. Työn alla on myös röntgenfilmien kuva-arkisto, jossa on kymmeniä tuhansia röntgenkuvia tuhottavana. Nea olisi kaivannut edelliseltä röntgenhoitajalta perehdytystä kaikkeen muuhun kuin kuvausten toteutukseen eli auditointeihin, itsearviointeihin, annosseurantaan, laadunvarmistukseen sekä tiedon, missä kaikki tärkeät paperit sijaitsevat.

Ultraäänessä ei ollut aiemmin kukaan ollut avustamassa, mutta kun radiologi vaihtui, siihen tarvittiin hoitaja kaveriksi. Ensimmäiset kerrat ultrassa oli aivan kaosta, etenkin ONB:n otossa ja oikeiden välineiden hankinnassa. Jokaisen radiologin työtavat tulivat onneksi pian tutuiksi. Ultrapotilaita on paljon ja radiologi käy vain harvakseltaan. Tämä vaatii röntgenhoitajan työpanosta siihen, että tutkimukset ja päivä saadaan sujumaan tehokkaasti. Ultraäänipäivänä kuvataan lisäksi myös päivystysröntgenit natiivissa.

Yksin röntgenhoitajana työskentely vaatii päätöksentekokykyä ja itsevarmuutta tekemiseen. Kuvausarvioihin ei saa apuja. Voi niitä toki verrata muiden käytämiin, mutta omat laitteet ovat erilaiset ja vaatii silmää muutella käsiarvoja. Kun on talossa ainoa röntgenhoitaja, täytyy pitää puoliaan ja olla asiantuntija työssään. Ihmisiä ei kuvata päästä varpaisiin hölmöillä indikaatioilla. Välillä mietitään lääkärin kanssa yhdessä, mitä kannattaisi kuvata ja näkykö kuvassa esimerkiksi murtumaa. On tärkeää pitää yllä osaamista koulutuksilla. Erittäin olennaista on verkostoitua! Terveyskeskuksen röntgenhoitaja on omien lääkärin ja hoitajien lisäksi jatkuvasti yhteydessä fyysikkoon, radiologiin, huoltomiehiin, laitevalmistajiin, toisten kaupunkien röntgenhoitajiin, opettajiin ja järjestelmäpalveluihin!